

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОБРОБІТОК ҐРУНТУ В СИСТЕМІ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський), другий (магістерський) рівень спеціальність Н6 Ветеринарна медицина
Код і найменування спеціальності	Для всіх здобувачів вищої освіти
Курс, семестр	Курс – 2, семестр – 4
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3,0. Загальна кількість годин – 90, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 14 год. (денна форма здобуття освіти); лекцій – 2 год., практичних занять – 2 год. (заочна форма здобуття освіти); Форма семестрового контролю – залік.
Мова викладання	Державна
Навчально-науковий інститут, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології кафедра землеробства і агрохімії ім. В.І.Сазанова
Контактні дані розробника	Сергій ТАРАНЕНКО, к.с.-г.н., доцент кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І.Сазанова Роман ОЛЕПІР, к.с.-г.н., доцент кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І.Сазанова <i>Контакти:</i> каб. 32 (навчальний корпус №1) <i>E-mail:</i> sergii.taranenko@pdau.edu.ua roman.olepir@pdau.edu.ua <i>Сторінка викладача:</i> www.pdau.edu.ua/people/taranenko-sergiy-volodymyrovych www.pdau.edu.ua/people/olepir-roman-viktorovych
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Міжфакультетська вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з природничих дисциплін.
Компетентності	ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, вміння виявляти, формулювати та вирішувати проблеми. ЗК 8. Здатність до практичного застосування знань та оволодіння сучасними знаннями. ЗК 12. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 15. Прагнення до збереження навколишнього середовища, забезпечення та дотримання безпечних умов праці.
Результати навчання	РН 3. Виявляти навички самостійної і командної роботи, гнучкого, креативного та критичного мислення, відкритості до нових знань у дослідницькій діяльності та професійному спілкуванні. РН 7. Демонструвати знання сучасного рівня та новітніх технологій у різних галузях для їхнього упровадження у професійній діяльності та вирішенні фахових завдань.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувачів вищої освіти низки соціальних навичок: <i>критичне мислення; здатність брати на себе відповідальність; уміння приймати рішення; адаптивність та уміння працювати в критичних умовах</i> . Дисципліна сприяє покращенню навичок візуальної комунікації, що є важливим для передачі інформації зрозуміло та точно.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Сформувати у здобувачів вищої освіти компетентності та системні знання з основних положень навчальної дисципліни, а саме: наукових основ обробітку ґрунту, характеристики сучасних систем основного обробітку ґрунту, екологічно безпечні та економічно доцільні заходи весняно-літнього та післяпосівного обробітку ґрунту в системі органічного землеробства, шляхи й умови мінімалізації обробітку. Сформувати навички забезпечувати безпечне виконання робіт з обробітку ґрунту, проводити контроль та оцінювати якість їх виконання.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Наукові основи обробітку ґрунту. Тема 2. Механічний обробіток ґрунту. Тема 3. Системи основного обробітку ґрунту. Тема 4. Весняно-літній обробіток ґрунту. Тема 5. Післяпосівний обробіток ґрунту і догляд за посівами. Тема 6. Контроль якості обробітку ґрунту. Шляхи й умови мінімалізації обробітку ґрунту.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
Словесні методи: розповідь-пояснення, бесіда, проблемний виклад. Наочні методи: ілюстрування. Практичні методи навчання: практичні завдання. Частково-пошуковий, пояснювально-ілюстративний методи. Метод ситуаційного аналізу. Інтерактивні методи: дискусії і групові обговорення. Комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій, елементів дистанційного навчання.	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
щодо термінів виконання та перескладання	Навчальні завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін відповідно розкладу. Перескладання підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату; практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Порядок повторного проходження контрольних заходів в Університеті регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ» (https://bitly.ws/SUfG) та «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ» (https://bitly.ws/TuYe).
щодо академічної доброчесності	Відповідно до Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату ПДАУ (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhen_nyaprozapobigannyagotovonasayt.pdf) передбачає об'єктивне оцінювання результатів навчання, самостійне виконання здобувачами завдань поточного контролю; порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат, самоплагіат,

	фабрикація, фальсифікація, списування, обман, отримання неправомірної вигоди (хабарництва). Неприпустимим є списування під час виконання контрольних тестових завдань (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Завдання на практичних заняттях, виконані не за індивідуальним варіантом завдання не приймаються.
щодо відвідування занять	Відвідування усіх видів занять є обов'язковим. Здобувачі вищої освіти мають брати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до семестрового контролю. Не дозволяються пропуски занять із неповажних причин. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності, при цьому здобувач має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання moodle про стан виконання завдань.
щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	Визнання результатів навчання, отриманих в умовах неформальної та/або інформальної освіти, проводиться згідно з Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти ПДАУ (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhen_nyaproneformalnuosvitu.pdf). Із метою визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній/інформальній освіті за частиною освітнього компонента, здобувач вищої освіти звертається до науково-педагогічного працівника, який відповідає за реалізацію відповідного освітнього компонента, із відповідними документами, що підтверджують результати навчання, про отримання яких заявив здобувач (сертифікати, свідоцтва, довідки тощо)
щодо оскарження результатів оцінювання	Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhen_nyaproocinyuvannya2023.pdf)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Землеробство. Навчальний посібник / Танчик С. П. та ін. Київ. : ЦП «Компринт», 2022. 350 с.
2. Механічний обробіток ґрунту: історія, теорія, практика: навч. посіб. / І. Д. Примак [та ін.]; за ред. д-ра с.-г. наук, проф. І. Д. Примака. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 425 с.
3. Примак І. Д., Косолап М.П., Войтовик М.В. Механічний обробіток ґрунту: історія, теорія, практика. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. 428 с.
4. Науково-практичні рекомендації по застосуванню сучасних систем обробітку ґрунту в сівоzmінах Лісостепу. / Коломієць М. В., Брухаль Ф. Й., Пташнік М. М., Красюк Л. М., Заяць П. С. Вінниця: ТОВ «Твори», 2020. 36 с

Допоміжні:

1. Примак І.Д., Єщенко В.О., Манько Ю.П. Ресурсозберігаючі технології механічного обробітку ґрунту в сучасному землеробстві України. К.:КВІЦ, 2007. 272 с.
2. Примак І.Д. Лотаненко І.І., Манько Ю.П. Наукові основи землеробства. К.:КВІЦ, 2008. 236 с.
3. Кравченко М.С. Практикум із землеробства., за ред. М.С. Кравченка, З.М. Томасівського. К.: «Мета», 2003. 318 с.
4. Tarariko, Y., Pysarenko, P., Saydak, R., Soroka, Y., Olepir, R., Shcherbyna, Z., & Vdovychenko, O. (2023). Поверхневий і комбінований обробіток чорнозему типового за різної спеціалізації

аграрного виробництва в Лівобережному Лісостепу України. *Меліорація і водне господарство*, (2), 69–82.

5. Олєпїр Р.В., Ласло О.О. Вплив основного обробітку ґрунту і систем удобрення на урожайність сої. *Nowoczesna nauka: teoria i praktyka*: Mater. V Międz. Konf. Nauk.-Prakt. / Podred. M. Andrzejewskiego. 20 marca 2021 roku. Poznań: Nowanauka, 2021. С. 126–127.

6. Глущенко Л.Д., Ленє О.І., Олєпїр Р.В. Вплив енергозберігаючих елементів технологій основного обробітку ґрунту на урожайність зерна сої та її якість. *Аграрна освіта та наука: досягнення і перспективи розвитку*: зб. тез III міжнародній наук.-практ. конф., Біла Церква, 30-31 березня 2022 р. Біла Церква: БНАУ, 2022. С. 79–81.

7. Олєпїр Р.В., Ласло О.О. Основний обробіток ґрунту в технології вирощування сої. *Сучасні технологічні аспекти виробництва зерна та переробки сільськогосподарської продукції*: матеріали Міжнародної наук. конф. з нагоди 100-річчя від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора Григорія Родіоновича Пікуша (20–21 березня 2024 р., м. Дніпро). Дніпро: ДУ ІЗК НААН, 2024. С. 136–139.

8. Олєпїр Р.В., Сорока Ю.В. Динаміка зміни властивостей чорнозему типового під впливом систем мінімального та комбінованого обробітку ґрунту і удобрення. *Треті Сазановські читання : «Віктор Сазанов : знакова постать аграрної науки та освіти»* Матеріали круглого столу присвяченого 145-річчю від дня народження Віктора Івановича Сазанова. м. Полтава, 11 квітня 2024 р. Полтава: Астроя, 2024. С54–57.

9. Сайко В.Ф., Малієнко А.М. Системи обробітку ґрунту в Україні. Київ : ВД «ЕКМО», 2007. 44 с.

10. Шикула М.К. Ґрунтозахисна біологічна система землеробства в Україні, монографія / М.К. Шикула, С.С. Антонєць, А.Д. Балєєв та ін. К.: «Оранта», 2000. 389с.

Інформаційні ресурси:

1. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України – dir@dnsgb.kiev.ua

2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – nlu@csl.freenet.kiev.ua

3. Електронна бібліотека ПДАУ: <http://lib.pdaa.edu.ua/>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри землеробства і агрохімії
від 28 серпня 2025 року, протокол № 39.

Додаток до силабусу Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Денна форма здобуття освіти				Заочна форма здобуття освіти			
	види навчальної роботи			разом	види навчальної роботи			разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	опитування		виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	виконання індивідуального завдання	
Тема 1. Наукові основи обробітку ґрунту.	–	5	–	5	–	10	–	10
Тема 2. Механічний обробіток ґрунту.	10	5	4	19	10	10	–	20
Тема 3. Системи основного обробітку ґрунту.	20	5	4	29	–	10	–	10

Тема 4. Весняно-літній обробіток ґрунту.	10	5	4	19	–	10	–	10
Тема 5. Післяпосівний обробіток ґрунту і догляд за посівами.	10	5	4	19	–	10	–	10
Тема 6. Контроль якості обробітку ґрунту. Шляхи й умови мінімізації обробітку ґрунту.	–	5	4	9	–	10	–	10
Індивідуальне завдання (контрольна робота)	–	–	–	–	–	–	30	30
Разом	50	30	20	100	10	60	30	100

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Шкала та критерії та оцінювання виконання практичних робіт та їх захист

Кількість балів	Опис критерію оцінювання
9–10	Практична робота виконана повністю, показано високий рівень знання, уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання та відповідає виявленню всебічних системних і глибоких знань матеріалу.
6–8	Практична робота виконана не повністю, показано певні знання матеріалу уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє посередній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання та відповідає виявленню достатніх знань матеріалу.
4–5	Практична робота виконана частково, знання матеріалу уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки фрагментарні, демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання та відповідає виявленню неповних знань матеріалу.
1–3	Практична робота частково виконана, не показано знання матеріалу уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Практична робота не виконана, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії та оцінювання виконання завдань самостійної роботи (денна форма здобуття освіти)

Кількість балів	Опис критерію оцінювання
5	Питання самостійної роботи розкриті повністю, здобувач проявив глибокі знання, що логічно структуровані, уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

4	Питання самостійної роботи розкриті не повністю, наявні незначні помилки, здобувач проявив глибокі знання, що логічно частково структуровані, уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє посередній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
3	Питання самостійної роботи розкриті не повністю, наявні систематичні помилки, здобувач проявив посередні знання, що логічно не структуровані, слабкі уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє посередній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
1-2	Питання самостійної роботи розкриті не повністю, наявні систематичні помилки, здобувач проявив низькі знання, що логічно не структуровані, слабкі уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Відсутні відповіді на питання самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії та оцінювання опитування
(денна форма здобуття освіти)

Кількість балів	Опис критерію оцінювання
4	Відповідь на питання надана повністю, здобувачем показано високий рівень знання, уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання та відповідає виявленню всебічних системних і глибоких знань матеріалу.
3	Відповідь на питання надана не повністю, здобувачем не показано високий рівень знання, уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє посередній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
1-2	Наявна часткова відповідь на питання, інформація здобувачем висвітлена не в повному об'ємі або невірна, що не дає можливість у повному обсязі оцінити формування компетентностей та отримання результатів навчання у здобувача вищої освіти.
0	Відсутні відповіді на питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії та оцінювання виконання завдань самостійної роботи
(заочна форма здобуття освіти)

Кількість балів	Опис критерію оцінювання
9-10	Питання самостійної роботи розкриті повністю, здобувач проявив глибокі знання, що логічно структуровані, уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання та відповідає виявленню повних знань матеріалу.

7-8	Питання самостійної роботи розкриті не повністю, наявні незначні помилки, здобувач проявив глибокі знання, що логічно частково структуровані, уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє посередній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання та відповідає виявленню достатніх знань матеріалу.
5-6	Питання самостійної роботи розкриті не повністю, наявні систематичні помилки, здобувач проявив посередні знання, що логічно не структуровані, слабкі уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє посередній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання та відповідає виявленню не достатніх знань матеріалу.
2-4	Питання самостійної роботи розкриті не повністю, наявні систематичні помилки, здобувач проявив низькі знання, що логічно не структуровані, слабкі уміння порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення, аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки, демонструє посередній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання та відповідає виявленню не достатніх знань матеріалу.
0	Відсутні відповіді на питання самостійної роботи, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії та оцінювання виконання індивідуального завдання (контрольна робота)
(заочна форма здобуття освіти)

Кількість балів	Опис критерію оцінювання
21-30	Здобувач на високому рівні виконав контрольну роботу, розкрив повністю зміст усіх питань, надав деталізований їх опис. Виконані завдання контрольної роботи демонструють високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання: здобувач демонструє глибокі системні знання; виявляє високий рівень розуміння та інтерпретації наукових досягнень матеріал контрольної роботи подано з виділенням і систематизацією, повним розкриттям змісту та критичною оцінкою висвітлення всіх питань; під час співбесіди здобувач показав всебічні, систематичні і глибокі знання матеріалу; контрольна робота оформлена у повній відповідності до методичних вказівок, що дає можливість її оцінити за критерієм вищого рівня.
11-20	Здобувач виконав контрольну роботу, розкрив зміст більшості питань. Виконані завдання контрольної роботи демонструють достатній рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання, що передбачає наступне: здобувач демонструє достатні знання, виявляє достатній рівень розуміння та інтерпретації наукових досягнень, у контрольній роботі відсутня застаріла інформація, проте матеріал подається без критичної оцінки, не виділені проблемні питання; під час співбесіди здобувач підтвердив достатній рівень своїх теоретичних знань.
1-10	Здобувач виконав контрольну роботу, але показав низький рівень досягнення результатів навчання: має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання; наявна достатньо стисла відповідь, не на всі питання; використана достатньо застаріла інформація; висновки відсутні або не мають жодного змісту. Під час співбесіди здобувач показав низький рівень теоретичних знань, що дає можливість оцінити формування його компетентностей та отримання результатів навчання за мінімальним критерієм.
0	Контрольна робота не виконана, відсутні відповіді, розв'язки отриманих завдань, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання

